

Год. III.

Број 28.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Св. Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИЦИ:

Сергије Шакрак Нинић и Сава Петровић.

У Новом Саду 11. јула 1893.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Ad CO. бр. зап. 516.
ex 1893.

НАРЕДБА

српског прав. нар. цркв. саборскога одбора, упућена административним одборима архидијецезе и осталих епаркија српске православне митрополије карловачке, у предмету прикупљања саборских трошкова за прошли и нови састанак срп. прав. нар. цркв. сабора.

Овојстраном наредбом од 23. марта (4. априла) 1892. бр. СО. ^{550.}/_{21.} позван је (име административног одбора), да без одлагања, президијалним путем, строго упути подручне дужне црквене општине, да прописане дуговине нових саборских трошкова (за год. 1885. и 1890.) неодложно уплате, пошто се из тих свота имали подмирити примљени предујмови пређашњег и трошкови новог састанка нар. цркв. сабора.

Позив тај истина није остао безуспешан; али при свем том све дуговине поменутих трошкова нису уплаћене и од отих

стоји и сад на дугу код подручних црквених општина . . . административног одбора свота од . . . фор. . . нов. и саборски трошкови прошлога саборскога састанка могли се само тако подмирити, што је Његова Преузвишеност г. кр. уг. министар-председник односним високим отписом својим на молбу саборскога одбора дозволити изволио, да се трошкови саборскога састанка евентуално, ако се т. ј. дуговине саборских трошкова не прикупе, могу изнимно предујмити из благајнице срп. нар. цркв. фондова, но тако, да се та дуговина

одмах прикупи и у пакпаду предујма у благајницу нар. цркв. фондова унесе.

И како се трошкови прошлога саборскога састанка осим свотом ушлинутих саборских трошкова још и из исте благајнице нар. цркв. фондова предујмљеном свотом од од 13.526 фор. 26 нов. а. вр. могли подмирити и како цела дуговина неплаћених саборских трошкова за годину 1885. и 1890. износи 12.297 фор. 59 новч. — позива се (*име администр. одбора*) тај, да најстрожије мере употреби, да се поменуте дуговине сабор. трошкова од год. 1885/6 и 1890/2 од подручних му црквених општина, које такове уплатиле нису, одмах прикупе и у благајницу срп. нар. цркв. фондова унесу, како би се један део горњег предујма истој благајници вратити могао.

У исто доба, пошто је у прорачуну народно-црквених автономних потреба за годину 1893. у име саборских трошкова прелиминирано свега 24.000 фор. а. вр., да би се с једне стране благајници срп. нар. цркв. фондова предујам издан у име трошкова последњег саборског састанка *погину-*

но (т. ј. још и износ од 1.228 фор. 67 нов. а. вр.) вратити могао и да би се с друге стране потребни трошак за идући (*нов*) саборски састанак прибавио, одлучио је саборски одбор овај одлуком од данашњег (потписаног) дана и под горњим бројем, да се свота од 24.000 ф. на епархије, карловачкој митрополији српској подручне, разреже у име саборских трошкова према кључу, који је одређен у §-у 27. одс. I. прев. кр. отписа од 10. августа 1868. год.

Услед тога разрезана је на (*архијдјецезу, епархију*) свота од ... фор. . . нов. а. вр. те се позива (*име административног одбора*), да те трошкове на подручне црквене општине разреже и учини расположење, да се индивидуални разрез истих обзиром на § 14. одс. I. горехваљеног кр. отписа (рескрипта) без одлагања обави и разрешани трошкови одмах а свакако још у току ове године у целини уплате.

Из седнице срп. прав. народно-црквеног саборскога одбора, држане у Карловцима дне 11. (23.) јуна 1893. год.

Георгије, с. р.

Патријарх.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ОСНИВАЊЕ МОНАШКЕ ШКОЛЕ У МАНАСТИРУ ОПОВУ.

(Наставак).

УРЕДБА

монашке школе, или семинара за образовање манастирско-монашког свештенства.

§. 1.

За религиозно - морално, богословско, економско и опште образовање манастирско-монашког свештенства оснива се монашка школа са семеништем у Фрушкогорском манастиру Опову.

Ad §. 1.

Потреба оснивања семинара за образовање манастирско-монашког подмлатка сама по себи је евидентна. У просвећеном 19. веку, када се сваки сталез и сваки човек у школи спрема и васпитава за свој позив, када се и занат сматра позивом, те се будуће занатлије у школи спремају

за свој занатски позив — онда она деца и младићи, који хоће временом да приме на се узвишени чин свештенички и да се посвете позиву калуђерском, не треба и не смеју да остану без наставе и позиву им сходног васпитања.*

Кад сваки човек има у животу неки задатак да извршује, и кад се зна, да ће сваки тим лакше и успешније задатак живота свог извршити, чим је више развио опште умне способ-

* О потреби оснивања семинара за образовање манастирско-монашког свештенства писано је опширније у овоме листу 1891. год. (бр. 12., 13., 14., 15., 16. и 17. од год. 1891.) под насловом: „Семинар за образовање манастирско-монашког свештенства“ од јеромонаха *Сергија Шахрак-Нитића*. Пошто је један и исти писац писао и оне чланке и ову мотивацију, природно је, да је ток мисли и тамо и овде један и исти. И ако је у оним чланцима од 1891. год. већ разложена потреба оснивања монашке школе, ипак, ради целине доносимо и мотивацију овога §. 1. §-а, у којој се такође разлаже потреба оснивања монашке школе.

Уреди.

своје и чим се боље спремио за решавање специјалног животног задатка свога — онда, имајући у виду узвишени задатак, што га калуђер у животу има да извршује, за онога, који се решио, да се посвети чину калуђерском, заиста је нужно и неопходно, да се за рана спреми и оспособи за примање тога одличног чина, те да онда, када у чин ступи, може свесно и разумно, ревно и успешно, вољно и одушевљено извршити онај задатак, за који је позван.

Калуђер је свештеник и служитељ олтара божјега.

Од онога, који носи на себи часну и одличну одећу свештеничку, сваки с правом очекује, да му је дух просвећен науком, а срце и душа украшена врлинама — па каква је срамота, каква пронија просвећеног 19. века, када се не ретко нађе калуђер-свештеник, кога истина реси часна свештеничка одећа, ал разум му је тџман и непросвећен, образовање оскудно, ограничено ил никакво, душу му не разгревају никакви идеали, срце му не украшују никакве врлине — већ нађеш пустош и таму у целој духовној природи му!

Зар не смета таковоме она часна и одлична свештеничка одора? Зар се кад-што гдекоји не стиди свога свештеничког обележја? Зар — у додиру са образованим људима — не падне тешко многоме, што по својој спољашности мора да представља нешто — а у духовном погледу је нико и ништа!

Зар се сме допустити или даље трпети, да свештеник-калуђер, који је у сталешком погледу и био и данас јесте међу првима — буде у духовном погледу, у образованости — међу последњима! Зар над калуђерима, тим негдашњим јединим представницима културе и напретка — да се растресају сви нижи сталежи умним надмоћјем! Зар некадањи смели пионири и ревно шириоци просвете — да чаме данас у мраку незнања!?

Не!

Сталеж манастирских калуђера треба: или просветити, или укинути!

Рекосмо, да је калуђер служитељ олтара божјега.

Може ли верно, одано и у опште као што треба Богу служити онај, коме разум није просвећен науком о Богу, и коме срце и душа није испуњена свесном љубављу и оданашћу према ономе, коме служи. Може ли се замислити служба,

да служитељ свога Господа (господара) не познаје! Каква је служба без свести и разумевања! Може ли бити срдачног учешћа у молитви, ако молитву не праћају чисти и свесни појмови о ономе, на кога се молитва управља! Зар се одужи дуг Богу и оснивачима светих задужбина, ако се Богу у славу, а оснивачима у успомену — без душевног учешћа, без свести и разумевања — односне молитве и службе механично читају и одслуже! Зар је право, да се механизмом одговара завету славних оснивача манастира, који нам аманет оставише, да нам молитва и жртва Богу буде свесна, чиста и срдачна, па у награду за такве молитве и жртве подигоше нам и обезбедише манастире земним благима на вечита времена!

Не!

Служитељ олтара божјега треба да познаје Бога, науку божју, веру и цркву своју — јер ако то не познаје, није прави служитељ олтара божија, већ несвесни, механични, грешни и недостојни работник, коме није места у св. олтару божјем. Без богословских наука: без познавања вере и морала хришћанског, без познавања цркве и основа, на које је она положена, без разумевања језика, којим она разуму и срцу говори, без познавања њезиних основних уредаба, прописа и обреда и најзад — што је главно — без развијене религиозне свести и искрене оданости к делима побожности — нико не сме узурписати име свештеника и служитеља олтара божјега!

Из свега тога јасно излази, да подмладак, који жели временом монашки чин на себе примити, треба у нарочитој школи да стече: а) најпотребније опште човечанско образовање, б) стручно богословско знање и — будућем позиву и чину свештеничком — сходно хришћанско васпитање, а уз то, пошто је монасима још задатак, да чувају св. задужбине, да управљају и рукују са манастирским имањем — в) да стеку у истој школи потребна им економска знања, да и у економском правцу свесно и рационално делати могу.

Образовање и васпитање манастирско-монашког подмлатка у наглашена та три правца — не може се оставити случајности и неизвесности, не може се поверити — као до сад — појединим манастирима, да они у кругу своје сваки своје питомце образују и васпитавају — него се мора нарочита монашка школа основати, где ће одабрани, даровити питомци, под руководством ваљаних стручних учитеља, по добро смишљеном

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и удееном наставном плану, уз употребу потребних наставних средстава — стицати општа еветска, богословска и економска знања, а уз то се у строго религиозно-моралном правцу васпитавати — и тек тако оспособити за примање монашка чина.

Док су наши манастири имали већи број монаха, док су у ред манастирско-монашког еветства ступали образованији људи, а нарочито: образовани удови еветници, који су богословске науке учили, а уз то имали побожности и искуства — дотле је било бар могућности, да се манастирско-монашки подмладак, посредством тих и таквих људи, у самом кругу појединих манастира, колико толико изобрази и спреми за примање монашког чина — да прибави најнужнија богословска знања, да се поглавито научи црквеном појању, правилу и поретку, а уз то да се на живим примерима поучава у религиозно-моралним врлинама. Али, од како у појединим манастирима нема више од 2—3 монаха-калуђера, од када се проредише калуђери, који су богословске или бар друге какве науке учили, од када ослаби побожност и религиозно-морална евет у кругу манастирских калуђера — од тџа доба поједини манастири посташе сасвим негодна земљишта, да се у њима манастирско-монашки подмладак засебно учи и васпитава. Она 2—3 калуђера у манастиру, баш да и имају способности за образовање и васпитање манастирско-монашког подмлатка — оптерећени разним дужностима око управе манастира и руковања манастирским имањем — никако не доспевају, да се баве наставом и васпитањем свога подмлатка. Иначе „чега ко сам нема — не може другоме дати“, па с тога од већине данашњих манастирских калуђера — пошто и сами немају потребнога знања и васпитања, с обзиром још и на немарност њихову за решавање васпитних задатака — не може се никако очекивати, да они сами образују и васпитавају свој подмладак — него се тај задатак мора поверити посебној школи и способним учитељима, којима ће животни задатак бити: васпитање и настава манастирско-монашког подмлатка.

Манастирски ђаци до сада — не уживајући у манастирима готово никакве наставе ни васпитања, у младићким годинама својим, када би се баш најбоље требала у њима да развија религиозна евет и морални карактер — које због слабог надзора, које из дугог времена — ужасно

искварише своју духовно-моралну природу, напредоваше у раскалашности и неморалности — дочим, кад најкритичније младиће године, у интернату, под строгим надзором, озаривани светлошћу религиозно-моралне науке проводили буду — с правом се може очекивати, да ће им васпитање у најбољем правцу напредовати, те да ће од њих постати људи, који ће бити достојни, да приме на себе узвишени и свети монашки чин.

Да ће пак монашка школа и у економском погледу образовати бољи подмладак, по што су данашњи калуђери — то ће сваки веровати, ко промотри наставни план економских предмета, а уз то замисли, да ће тај план како теоретично, тако и још више практично извађати у монашкој школи са питомцима — позван стручњак, који ће питомце у економији свакако боље моћи наставити и упутити, по што могуће или могу калуђери сами, који економских наука учили нису. Истина у овом погледу отела је мах заблуда, да су данашњи калуђери бољи практични економци, него они, који су економске науке теоретично и практично изучавали — и ту заблуду многи данашњи калуђери шире као непобитну истину — али срећом паметном свету није вужно подробије доказивати: да постојеће економске школе имају некога смисла — и да у економији стручно образовани практички учитељ у сваком погледу — а особито у настави — више вреди од економских шарлатана, који о економској науци ни појма немају.

§. 2.

Учење и образовање питомаца у монашкој школи траје 4 године и по томе школа има 4 разреда.

Ad §. 2.

Пошто ће се у монашком семинару имати учити: а) општи — световни, б) богословски и в) економски, дакле троврсени и многи предмети, у колико се за образовање у та три правца, поред сарамерно малене предходне спреме питомаца — иште дужега времена, те, ако се хоће поле бољи успех да постигне — неопходно је вужно у монашкој школи 4 годишња течаја установити. Четир године нити је мало, нити много, да за то време, уз озбиљно руководство — и реван рад, како од стране наставника, тако и од стране питомаца — питомци могу прибавити најнужнија општа — еветовна, богословска и економска знања а уз то се — поред најстрожије дисциплине и

интернатског начина живљења, за то време може у њима врло лепо развити религиозна свест и морални карактер.

§. 3.

У монашку школу редовно се примају они ученици, који су предходно са успехом свршили 4 разреда гимназије, реалке или грађанске школе.

У оскудици таквих ученика могу бити примљени у монашки семинар за питомце и без поменутих предходне спреме, манастирски ђаци, који — живећи најмање 2 године у манастиру — одликоваше се примерним владањем и засведочише тамо способност и жељу за учење, ако их као такве настојници дотичних манастира, преко надлежног дијецезалног епископа препоруче за питомце.

Сви питомци на предходну им спрему примају се у завод под условима, ако потребним сведоџбама и документима докажу:

1) да су Срби источно-православне вере и да су 14. годину живота навршили, а 20. годину живота да још нису прешли;

2) да су доброг и беспрекорног моралног владања;

3) да су они сами, односно и родитељи им са свим сиромашног стања;

4) да су им богиње прицењене, да су здравог и потпуног телесног састава и да им је говорни орган у здравом и нормалном стању.

Питомце у завод прима на образложени предлог заводске управе патронат монашке школе.

Питомци, који немају прописане квалификације, а нарочито они, који су испод 14 или изнад 20 година, могу се примити само уз надлежно одобрење свагдашњег

(Наставиће се)

Српског Патријарха, као врховног патрона монашке школе.

Ad §. 3.

Најзгоднији питомци за монашки семинар били би ученици, који су свршили четир разреда гимназије, реалке, или грађанске школе. То би се имало сматрати редовном и правом квалификацијом за ступање, односно примање питомаца у монашки семинар. Веће квалификације не би било упутно тражити с тога, јер би тада — бар за дуго време — монашки семинар пусти остати могао, јер кад би се већа квалификација искала, тешко би се нашло питомаца за семинар. Шта више у почетку у опште, тешко ће се наћи питомаца из средњих школа — па за то ће се у први мах питомци морати рекрутовати из реда обичних данашњих манастирских ђака, ма исти и не имали прописаних предзнака, само ако су иначе добрих умних способности и доброг владања. По потреби и нужди може се за такве манастирске ђаке, који средњих школа учили нису, отворити једногодишњи или двогодишњи припремни течај, при коме би прибавили ону меру знања, која им је нужна за ступање у монашку школу. Доцније, кад се лед пробије, када из монашког семинара буду излазили добро образовани, свесни и спремни кандидати за калуђерски чин — и када се такви — према способностима својима — буду постављали у манастирима за намеснике и настојатеље — у опште, када углед у семинару образованих кандидата и монаха поскочи, те када се очевидно демонстрије вредност и практичност ступања у монашки семинар — онда ће се моћи и услови за ступање по прописаној нормалној квалификацији стално установити. Док траје пак почетно и прелазно стање, добро ће бити по §. 3. нацрта поступати, и у завод — по могућству, што боље спремније ученике примати.

ОБЛАСТИ ИСТИНЕ.

(Наставак)

Нај криво прозвани рационализам у својим различитим ступњевима, од „високопарних“ теорија пантеизма, који а ргиог конструише Бога и свет, звездано небо и светску историју, па до

Rationalismus-a vulgaris-a, шиболета филистарске ограничености, који је, по згодној речи Гетејевој⁷⁰ налик на онога индијекога краља, који је порицао лед, јер га неје још

⁷⁰ „Фауст“ II. део.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

видео, већ је тиме жигосан у своје незнању и лажи, што замењује коначну субјективну свест апсолутним разумом. Ту се силом хоће, као што значајно вели *Лајбниц*⁷¹ да део буде мера целини, капља да буде мера бесконачном. Ми рекосмо, да се је рационализам лажно и криво тако прозвао. Јер здрав се разум не устручава да призна нешто више, што обичан, тако названи човечји разум, пориче у тесногрудој својој ограничености. Здрав разум води вери, прекаљује се и преображава у вери. О томе је историја одавна изрекла свој суд и отпадништво од вере увек се је љуто светило. Неје то давно било, кад је пантеистичка наука, налик на оне титанске борбе у митима, покушавала да јуришајући на небо отме божанству тајну апсолутног познања и усудила се, да удара своје седиште на престолу, који само вечноме припада, кад је забацила веру, јер токорсе неје ње вредна и спречава узлет у највише регијоне истинине. Ал тиме је разум убилачки радио против самога себе. Јер сваки разум, који не тежи вишем познању у вери, постаје софистичан; а софистика је духовно самоубиство. За то се је извргао негативан правац код Немаца, кад су се пренули из санка апсолутне, богу сличне науке, у сушту противност, у скептицизам и материјализам; на брзо мораде признати, да му је све знање пусто сањање. Као за казну, што се је разум одметнуо од вере, у којој му је дата најлепша и најјача гаранција и, очаран својом рођеном лепотом, као оно највиши анђеобожји, отказао послушност Богу, мораде се не давно дићи материјализам, да порече свако надчулно познање, сваку идејалну истину, васколики живот и тежњу разума, да његову суштину прогласи обманом болесне фантазије и да знањем онојену богињу упореди са животињом⁷². А шта би, кад оно столеће, што но се прозва „философским“ да се само зар себи наруга, кад оно озбиљно хтеде да одпадне од Бога и изабра нову токорсе религију разума? По-

⁷¹ Discours préliminaire sur la conformité de la foi avec la raison § 46.

⁷² „Душа“, вели *Форт* (Bilder aus dem Thierleben) „је само збирна именица за различите перне функције виших животиња — човек је као и животиња само машинна, његово мишљење резултат одређене телесне организације“.

диже порок, у облику покварене жене, на олтар и прозва ју „богињом разума“. И то божанство доиста се слагаше с култом; гиљотина беше њен олтар, крв њена жртва.

Тако продрзљивост субјективног, индивидуалног, коначног и ограниченог разума, који хоће све да схвати, све да мери својом ограниченом мером, па и саме тајне божанскога живота, враћа нас силом у жалосну пустош опште сумње, у баруштину материјализма. У резултатима, који су без поговора тричави, излази према томе лажно начело још јаче на видело.

За то, кад један, у своје доба, слављен коловођа рационализма и природне религије чувства, вели: „Каки то може да буде преступ, кад ја Бога поштујем по својој природној увиђавности, та ја могу из самога разума да створим представу, која је достојна Бога; еле на што откривење, на што веровање по дужности“? — онда је то и све на то налик проста бесмислица. Јер не може никако бити, да створени дух одређује апсолутном духу границе његовој радњи, да удара границе његовим плановима и утицању на човечанство, а не може му одређивати ни то, да ли он треба, како треба и шта треба да открије. И онако се је морално-религијозни живот свију народа од искони увек питао извором откривења, вером. Цигла религија разума не беше доиста никада пресудан, нормативан принцип за религиозни живот народни, не може бити, нити ће икада бити. Јер народи живе, и у свом народном животу, у политици и обичајима, а и у религиозном животу од предања и корен им је у историји. Рационалистичка је религија празна шема, мртва формула, у којој нема никакве топлоте, ни живота, која не улева снаге за пројске врлине и немоћна је да се одупре снази порока, њу историја не познаје, нити је освештана историјом, она није поникла из живота и за то неје кадра да рађа живот. *Сама философија и образованост не могу снасти народа*; за то пропадоше Грци у фриволности, у чулним и естетичким насладама, у духовној и политичкој неслози. Јест, и у само доба највећега цветања јелипске снаге и величине, дубока озбиљност и животни бол беху само потиснути, а не

разбистрени, клицање на светковинама само је заглушило несугласице, а неје их разрешило; око на кипу боговском остаде затворено, дух не беше још слободан од природе. „Тај бол помућиваше веселост грчко-

(Наставиће се)

га песништва, одзвањаше у тужбалицама грчкога кора, одзвањаше и у бахичким забавама Аристофановим, па и у вајарској га уметности може да опази оштро око.“⁷³

⁷³ *Шназе*, Kunstgeschichte II, стр. 353.

ОДГОВОРУ — ЗА НЕВОЉУ ОДГОВОР.

За невољу за то, јер $\frac{4}{7}$ одговора г. Огњевљевог у 20—22. бр. овога листа „забављају се“ нашом личношћу, а $\frac{3}{7}$ не уносе ништа новог у питање, о којем беше реч.

А ипак се нешто рећи мора. Не много.

Аналогно назорима г. Ог. и сваки онај, који ће у своме животу, а у разним приликама, деловати као говорник или беседник, морао би се за говорника и беседника спремати и учити пред слушаоцима, којима ће у своме животу кад год говорити. То би била „крајња конзеквенција“ начела о вежбању и спремању и свију других говорника, начела, које г. Огњ. поставља спреми и вежбању наших пасторалиста у проповедништву. А ми богме видимо и слушамо говорнике и проповеднике и без претходног вежбања им „на оном земљишту“, на којем развијају „само практично делање“. А будемо ли живи и здрави, слушаћемо их и од сад. За то нам јамчи и данашња већ богословија наша, њезини наставници, који се надмећу управо у ревности, труду и раду; јамче нам за то и богослови, који озбиљно схватају свој задатак и размишљају о будућем им позиву. Таквих наставника и што више таквих богослова желимо нашој богословији, и она ће онда учинити *своје*, учинити „много у области омилитике, особито њенога практичнога дела“, учиниће много у „решавању питања о нашем проповедништву“, и без — *пасторалиста на амвону*, које ми не можемо одобрити из наведених већ, а непобијених до сад, разлога.

Овогодишњи испит у богословији нашој доказао је — на делу —, да и богослови могу не само саставити, него и перорисати проповед, тако, да је професор омилитике резултатима неким био до усхићења задовољан. То перорисање није било са амвона, пред паством, него са катедре, пред испитном комисијом и богословима — друговима. А то је; — на част на-

стави у богословији нашој и дотичним богословима, а нама један доказ више, да ми имамо право.

Док г. Огњеслав у Черновици смишља начине за унапређење проповедништва нашег у богословији, дотле г. г. професори у Карловцима са највећом ревношћу раде на томе унапређењу, „*смелно*“ и истрајно; истина, не по рецепту г. Ог. него по својој — памети. Њихова ревност у томе биће истрајна, а богословији, цркви и народу желимо што више и што бољих богослова, пак ће и са нашим проповедништвом — уз остале наглашене већ услове — бити све то боље, и без г. Огњеслављеве „крајње конзеквенције начела о вежбању за проповедништво“.

На позивање г. Ог. на Оригена примећујемо једино то, да „лајик“ Ориген није проповедао за то, да се вежба и учи проповедништву, него да друге учи истинама хришћанским.

Ориген — и пасторалисте богослови! Мудра присподоба...

Толико на $\frac{3}{7}$ одговара у 20—22. бр. овога листа. Већи пак део тога одговара био би лична полемика, кад не би била лична грдња, просута из „срџбе, срдње и нервозности“...

Г. Огњеслав, додуше, мени подмеће „срџбу“ и т. д., али мој чланак у 14. и 15. бр. овога листа потпуно је довољан сам по себи, да докаже у колико г. Ог. нема право; као што и његов одговор доказује, да је он своје перо ваистину умакао, место мастила, у разгњевљено и разјарено срце своје. И, да тако не одвади из свог срца ону грдну количину узаврела и ускицела једа и гњева, можда би му срце младо и пренући морало, или би барем „у кам очајало“.

Но ако му је све то за што „добро чинило“, ако му је тај одлив из срца разгњевљеног, стишао, уталожно и ублажио „срџбу“ Јупитерску, бар у толико, да може свој „одређени посао“ сада мирно наставити, — ми му радо и весело

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

праштамо оних ^{4/7} његовог одговора *жучног*, које се „позабавише“ са нашом личношћу. Јер ваљда ће плодови свршеног „одређеног му посла“ више користити цркви и народу, него одговор му у 20—22. бр. о. л. пре свршенога тога „посла“.

Па за то не ћемо ни одговарати на тих ^{4/7} одговора његовог. Не ћемо већ ни за то, јер мислимо, да овај лист није на то, да буде канал за одливе сувишака чијег год разгњевљеног срца...

Но ипак само две примедбе.

Г. Ог. вели, да се ја „срдим“, а да се „срдим“ за то, јер је и он против „епархијских проповедника“.

Не. Та брат Богољуб Мирковић је баш против ових. Па? У читавих оних „седам бројева“, у којима сам одговарао брату Богољубу, зар има „срдибе“? Нема. А у 14. бр. о. л. зар нисам одобрио и његово „тумачење недељних и празничних евангелија“?

Где је, дакле, разлог оним неким местима у 14. и 15. бр. о. л., у којима сам написао *за г. Ог. лично* по неку горку? Није томе разлог у неодобравању и осуђивању „епарх. проповедника“. Не, него у оној *за сад* уображеној величини, у оној разметљивости, у оном не „смиреном“ и не „кротком“ тону и начину писања, с којим је г. Огњеслав започео своју књижевну каријеру.

Ко онако *већ заочише* изван рад, томе није узор Христос; а кад га ипак истиче као узор, тиме само доказује своје фарисејство и фармазонство. А томе, по нашем мишљењу треба у зачетку стати на пут, у интересу баш онога, који тако чини...

Г. Огњ. је патетичком насладом персифлисао у свом одговору и „грчку мудрост“. То му је било слободно, али му је уједно била дужност доказати, да је та „грчка мудрост“ за — персифлажу. Он то није учинио, а за то сам ја био у праву, да тврдим, е он нема о њој чиста и бистра појма. И при томе остајем, док год ме не увери о противном. Али не *разметљивошћу* „да је далеко већи број оних ствари, о којима он има чиста и бистра појма, а о којима ја никада (сасвим наравно, јер не бежах у Черновици) може бити ни чуо нисам“, — него стварним претресом институције „свештених проповедника“ у Грчкој.

Нека при томе у помоћ узме и чланак „о проповѣдническомъ словѣ“, који је штампан у „Богословескомъ Вѣстнику“ од г. 1892, стр. 497 до 499; којега издаје московска духовна академија. Па нека нас увери о чистоћи и бистроћи свога појмања „древнаго института вѣщено-проповѣдниковъ“, па и св. Јована Златоуста, који „взялъ на себя „собственно званіе проповѣдника“ и т. д.

И ако нас увери, да је то све за персифлажу а не за озбиљну студију, онда ћемо признати, да смо неправо учинили г. Огњеславу са оно неколико „спорадичких вређања“.

А дотле остајемо у уверењу, да је г. Ог. онаквим титрањем са „грчком мудрошћу“ и својом уображеном величином заслужио оно, што је и — добио. Изјављујемо још, да је њему само то било намењено, па нека нико и не дели с њим.

У томе послу последња је то наша — реч.

Јован Јеремит,
парол.

О Д Л У К Е

свештенства протопресвитерата старо-бечејског у предмету црквено-политичких реформа.

М и потписани српско-православни свештеници протопресвитерата старо-бечејског, искушљени у Старом Бечеју дана 15. јуна 1893., пошто смо исповедили грехе своје и причестили се часног и светог тела и крви Христове, на састанку своме узели смо у претрес познате законске предлоге: о увањању државних матрикула, рецензији израјелићанске вере и слободном вршењу вероисповести, као и

ту околност, да је државна влада у изглед ставила и поднашање земаљском сабору законског предлога о обавезном грађанском браку — и по дужем исцрпивом саветовању а с обзиром на то,

1., што се увањањем државних матрикула вођење црквених матрикула и ако не забрањује, ипак од стране државе непотребним и излишним проглашује, те се тиме углед и важност св. цркве

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.интернетног свештенства и у очима самих верних побија и понижава;

2., што се уважањем државних матрикула вршење св. тајана: крштења и миропомазања, а кроз то и осталих — свештенству *знатно* отежава; а у свези са законским предлогом о слободном вршењу вероисповести равнодушност према цркви и одступање од вере посредно поттиче и потпомаже;

3., што се свештенство у вршењу неких својих најважнијих црквених дужности ставља у зависност од подређених државних органа и што му се од стране државе и онда, пошто му је већ одрекла право и моралну и интелектуалну способност за вођење матрикула, ипак у том погледу још дужности намећу и оштрим казнама прети;

4., што се реценцијом израјелићанске вере у толикој мери, да хришћанин може из своје вере у израјелићанску веру прећи, државним авторитетом пориче и обара догмат наше св. православне цркве и свију хришћанских вероисповести, да у крштењу душа добија неизгладиви печат, којег никада више нико и ни чим збрисати не може, те услед тога прелаз из хришћанске вере у редове некрштених постаје немогућ;

5., што се законским предлогом о слободном вршењу вероисповести не само омогућава него посредно и подтиче распадање постојећих и склапање безбројних нових религијозних заједница па и само безверство на поругу узвишене науке Божјег Сина и на разорење Његове цркве, а на срамоту и штету сувременог друштва и миле нам отаџбине;

6., што би се законом о *обавезном* грађанском браку под изговором слободоумља извршило најстрашније насиље савести свију оних, који су својој цркви искрено одани — и изричним прописима закона обарало би се учење свете православне цркве о томе, да је брак тајна, коју само црква преко свога овлашћеног свештеника и само у случају томе, ако нема *црквених* запрека — нарочито из сродства потичућих — свршити може, дочим је свако друго живљење мужа са женом — по науци св. цркве или блуд, или прељуба или крвосмеса, а деца из такве заједнице рођена незаконита и плод грешне појуде;

7., што не само склапање брачне свезе, него и суђење о ваљаности и трајању исте снада у искључиви делокруг цркве, а не државе;

8., најпосле, што ће противно схватање и евентуално поступање државе неизбежно изазвати огорчене сукобе између цркве и државе, у којима лако може доћи у опасност грађански мир и поредак, као што је већ сад на сам глас, да се те црквено-политичне реформе спремају, нарушен душевни мир и увређена савест безбројних грађана ове државе; —

Овим најсвечаније изјављујемо:

I. Уважање државних матрикула у нашим очима је новотарија, коју није изазвала државна потреба нити се даде оправдати оним разлозима, који су у мотивацији истог законског предлога изложени.

II. Државне матрикуле, реценција Израјелићана у предложеном облику и слобода вршења вероисповести тешка је увреда, која се наноси Богом установљеној хришћанској православној цркви и њезином свештенству.

III. Обавезни грађански брак је најстрашнији нападај на догматичку чистоту наше свете цркве.

IV. Услед свега тога ми смо сви одлучни противници црквено-политичког програма садање државне владе и као такви ћемо се у свакој прилици и на сваком месту — а особито у случају нових избора за земаљски с бор — и речима и делима показивати.

V. Употребићемо сваку zgodnu прилику, да наше верне упозоримо на опасности, које њиховој вери и цркви прете и настојаваћемо, да с њима заједно, служећи се законитим средствима, опасност отклонимо.

VI. *Његовој Светости, Патријарху Српском г. Георгију* и високопреосвећеној господи *Епископима* одужујемо се овде признањем, благодарношћу и оданошћу на том, што су по својој надлежности учинили кораке, да спрече успех ове опасне црквено-политичне акције, обећавајући и уверавајући их, да ће у нама и у стаду нашем увек имати одлучне и поуздане војнике у њиховој законитој борби за одржање у чистоти учења и предања свете православне цркве нам српске.

У Старом Бечеју, 15. јуна 1893.

Јован Борота с. р. окружни протопресвитер старо-бечејски. — Александар Поповић с. р. парох старо бечејски и намесник. — Јован Степанов с. р. системизовани парох, помоћник старо-бечејски. — Иван Јелчић с. р. протопресвитерски помоћник ст. бечејски. — Панта пл. Поповић с.

р. парох петровоселски. — Иван Тешић с. р. администратор парохије молске. — Јосиф Рацковић с. р. администратор парохије молске. — Јован Павловић с. р. парох ађански. — Јосиф Поповић с. р. парох ађански. — Лазар Шевић с. р. свештеник-помоћник у Ади. — Александар Николић с. р. протојереј и парох сенћански. — Тривун Влашић с. р. парох сенћански. — Павел

Ковачевић с. р. парох ст. кањински. — Младен Јосиф с. р. администр. парохије мартоношке. — Ђура Јеврић с. р. парох сегедински и намесник. — Симеон Мајински с. р. парох сентомашки. — Лаза Каћански с. р. свештеник сентомашки. — Ђура Страјић с. р. свештеник сентомашки. — Васа Клаић с. р. администратор парохије туријске. — Стеван Кирић с. р. парох фелдварски.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Прелаз у православну веру.) Пишу нам из *Медине* (у будимској епархији, а тољњанској жупанији), да је тамошњи парох Стеван Ђурђевић 6. јуна о. г. превео из римо-католичке у православну веру и св. миром помазао *Јулијану Ружичку*, која се родила 6. јуна 1869. у Будим-Пешти од католичких родитеља. О томе, како се то десило, јављају нам ово: „Као дете од три године, изгубивши своје родитеље, прими Јулијану под своје Катарина Кнежевића, добра душа у Српском Ковину. Кад је Јулијана одрасла, ступила је у Б-Пешти у службу, где је својом марљивошћу, штедљом и поштеним животом приштедила себи и неколико стотина форината. Временом се њена помајка досели у Медину, и на њен позив дође у Медину пре три године и Јулијана, на видећи ту своју остарелу помајку остаде код ње да је негује у старости. Ту се Јулијана душом и телом ода св. вери православној. Све је молитве, заповеди божје и црквене, вјерују и т. д. на изузет научила, у св. цркву редовно долазила, и шта више, уз часне постове — на њезину вељу молбу — исповедала се и причешћивала. Тако је у њој с дана на дан све већма сазрела мисао, да коначно прими свето православље, што је заиста 6. јуна и извршила, пошто је најпре учинила све претходне, законом одређене кораке“.

— (Српска црквена општина у Бечу) држала је пре неколико дана своју скупштину под председништвом свога председника Ђорђа Остојића. На тој скупштини прочитан је извештај, да је црквено и школско здање готово и да је на исто потрошено 90.000 фор., осим унутрашњег украса цркве. Српска црквено-општинска кућа у Бечу доноси 3.600 фор. годишњег прихода, из кога ће се плаћати свештеник, учитељ и послужитељи. Бечка српска општина добила је на издање своје црквено-школске зграде око шест хиљада добровољних прилога са разних страна, те се сад може подичити, да има свој дом за цркву и школу. Општина је расписала већ и стецај за пароха своје новосаграђене цркве, као што се то види међу огласима нашега листа. Хвала чести-

тим бечким Србима, што се у далекој туђини тако ревнио заузимају за св. православље!

— (Г. Велимир Лукић) *парох у Паки*, у крачкој епархији, именован је — како јављају службене „*Narodne Novine*“ — привременим источно-православним *кућним духовником* код кр. *казнионице у Леоглави*, у краљевини Хрватској и Славонији.

Ч И Т У Љ А.

— († Платон Николић) *администратор манастира Фенека*, у архидијезези, преселио се у вечност после дужег боловања 9. јуна о. г. у 43-ој години живота свога. Покојник се родио у Српском Итебеју, у Банату. После свршених основних школа провео је више година као манастирски ђак у ман. Крушедолу, спремајући се за монашки чин и вежбајући се у економији. За тим је узет у војнике, па је као такав војевао и приликом окупације Босне, где је као војнички подчасник ради своје врсноће одликован сребрном „медаљом за храброст“. После рата вратио се опет у манастир Крушедол, где је године 1884. пострижен за монаха. За тим је на брзо као јеромонах постављен за намесника у Крушедолу, где је својом вредношћу и умешношћу унапредно економију манастирску. Како је као ревностан калуђер и добар економ стекао уважење својих старешина, то је год. 1889. намештен за администратора манастира Фенека. Покојник је за време своје кратке управе јако подигао и унапредно овај сиромашни и запемарени манастир. Да га смрт није прерано покосила, још би се већма подигло благостање овог манастира. Његова Светост, патријарх српски Георгије, одликовао га је за заслуге и велику марљивост његову *црвеним војасем*. — Покојник беше један од врсијих калуђера, смеран, љубазан, вредан и савестан, пуи поштења и честитости. Нека је врлом покојнику вечна успомена!

Н О В Е К Њ И Г Е.

— *Историја српске цркве од Епископа Никанора Ружичића. Књига прва*, у Загребу, српска

штампарија 1893. — 8-на, стр. V. и 327. — Цена 2 $\frac{1}{2}$ динара или 2 $\frac{1}{2}$ круне. — Садржина је ове књиге: Предговор. Увод. I. Општи поглед на племенску историју Срба до Хришћанства. II. Општи поглед на историју хришћанске цркве. *Историја српске цркве*. Опште одредбе. *Први период: Постанак и развикал српске цркве. Доба дегниства и зависности њезине од других цркава до XIII. века*. Глава 1: Појав и ширење хришћанства до VII. в. — Глава 2: Ширење хришћанства и стање срп-

ске цркве од VII. до IX. века. — Глава 3: Доба српско-словенских апостола Кирила и Методија и њихових ученика (826—900). — Глава 4: Српска црква у Далмацији. (VI—XII. в.) — Глава 5: Живот и развикал српске цркве у посебним српским областима од X. до XIII. века. — Глава 6: Бедно стање српске цркве у свима српским областима од XI. до XIII. века. — Глава 7: Црквене установе и српске светиње. — Глава 8: Црквена књижевност, мисија и просвета.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

90 2—3

Потписана српско-православна црквено-школска општина потребује за своју основну школу *једнога учитеља и двије учитељице*.

Годишња плата је учитељу 600 фор., а учитељицама по 400 фор. а. вр. у готову а уз то још свакоме по слободан и огрјев.

Учитељске дужности означене су у установљенијем школским прописима.

Компетенти имају к својој молби приложити и свједоцбу од надлежне им политичке власти о своме моралном и политичком владању.

Рок стјечају је 1. (13.) август т. г.

У име путнога трошка одређено је изабраним кандидатима по 20 фор. а. вр. — коју своту нијесу обвезани повратити.

Из сједнице срп. прав. цркв. школе општине, држане у *Доњој Тузли* (Босна) 20. јуна 1893. год.

Лазар М. Борђошки, Лазо Р. Јовановић,
шк. управитељ. председник.

СТЕЧАЈ.

89. 2—3

Расписује се стечај за *учитеља* на вероисповедној школи у *Српском Ченеју* са платом годишњом од 400 фор. а. вр. и 4 ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа; сламе за учитеља колико нужно буде. Плату прима учитељ месечно напред.

Изабраном учитељу спада у дужност школ. уредбом прописане предмете предавати, у св. цркви за певницом појати, школску децу у црквеном појању обучавати, недељну школу држати, и у општини црквеној перо водити.

Од укона, где позван буде, има 50 нов.

Који се лично у св. цркви представи, имаће првенство.

Молбенице имају се најдаље до 15. августа 1893. по срп. календару школском одбору послати, а тај дан биће избор обављен.

Из седнице цркв. школ. одбора, држане у *Сри. Ченеју* 20. јуна 1893. год.

Филип Милутиновић, Иса Бачван,
привремени учитељ и перовођа. председник.

СТЕЧАЈ.

82. 3—3

Овим се отвара стечај на упражњено учитељско место I. и II. разреда у *Ђали*.

Плата је у готовом новцу 400 фор., 2 ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа; стан у школском здању са 2 собе, кујном, јестичаром и шталом; 400 □ хв. банште; зимски огрев у слами; 5 фор. на писаћи прибор; од погребана парастоса где позват буде 50 нов. За отпављање перовођске дужности имаће 30 фор. и 10 фор. на артију и други писаћи прибор.

Изабрани дужан ће бити школском уредбом прописане предмете у школи предавати, у цркви за левом певницом појати, и перовођску дужност отпављати. — Молбенице имају се до 6. августа по ст. кал. (у који ће дан и избор бити) школском одбору послати.

Лично пријављени имају првенство.

У *Ђали* (Torontál m.) 18. јуна 1893.

Љубомир Мали, Сава Милићев,
привр. перовођа. председник.

СТЕЧАЈ.

104 1—3

У *Канацкој* српско-православној источној школи има се стално попунити *учитељско место*.

Плата је годишња: 1. 300 фор., које учитељ у месечним ратама прима; 2. 4 ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа и једна баншта од 600 □хвати изван села; 3. два хвата тврдих дрва и сламе колико је за школу потребно. За пероводство добија учитељ 15 фор. и за паушал 5 фор. Од великога ће погребана добити 1 фор. а од малог 50 новч. Стан има у школској згради.

На ово место могу компетовати само потпуно квалификовани и који су испит из мађарског језика положили.

Дужности су школском уредбом прописане.

Молбенице, добро инструиране, треба слати на председника школ. одбора. Рок стечају истиче 5. (17.) августа а избор ће се 6. (18.) августа 1893. обавити.

Изабрани учитељ има своје место 1-ог септембра о. г. наступити.

Из седнице школ. одбора, држане у *Канаку* 27. јуна 1893. г. Школски одбор.

СТЕЧАЈ. 107 1-3

У Текелијином будимештанском стипендијском заводу упражњено је за школ. год. 1893./94. једно питомачко место, на које се овим стечај отвара.

Сваки питомац ужива слободан стан у заводу, лечење, огрев, послугу и осветљење за 7 зимских месеца и 300 фор., ако слуша науку на универзитету или политехници, а 250 фор., ако је гимназиста VII. или VIII. разреда.

Од питомаца Текелијина завода тражи се ова квалификација: а) да је сиромах и да је савршено здрав; б) да се добро владао и да је врло добар успех у наукама показао; в) да је грађанин земаља круне св. Стевана, да је српске народности и православне вере; г) да је свршио барем VI. гимназијски разред или да је свршен реалац или да слуша правне, медицинске и филозофске, или пак политехничке науке на свеучилиштима у Будимпешти. Првенство — при избору — при једној квалификацији имају слушаоци факултетских наука.

Потражитељи на питомачка места дужни су да исекажу ову квалификацију крштеним писмом, сведоџбом о материјалном стању родитеља али потврђеном среском области; гимназисте и реалици сведоџбом о испиту зрелости; универзитетски слушаоци сведоџбом о испиту зрелости и сведоџбама односно колоквијама од последње две године.

Сваки питомац је прво условно изабран, док га заводски лекар не прегледа, да ли је телом и душом савршено здрав.

Молбенице се имају послати до 3. (15.) авг. 1893 год. Надзорништву Текелијина Завода у Будимпешти (Zöldfa-utca 25. sz.).

У Будимпешти 3. (15.) 1893. год.

Барон Федор Николић,
председник.

ДРАЖБА. 96 1-2

Услед закључка црквене општине у Суботишту (у Срему, котар Рума) од 29. јуна (11. јула) 1893., вољна је иста своју цркву оградити.

1. Покривање торња с лимом . . .	478	фор.
2. Белење цркве с кречом . . .	485	"
3. Претресивање црквеног крова	79	"
4. Позлаћивање две јабукe с крстовима	95	"

Укупно: 1137 фор.

Дражба ће се обавити на дан 18. (30.) јула т. г. у 2 сата по подне у општинској кући.

Сваки онај подузетник, који би вољан био исти посао на себе примити, има 10% вадидјума положити.

Ближи услови могу се сваким даном код председника дознати.

У Суботишту, на Петровдан 1893.

Мита Гудурић,
первођа.

Васа Јевремовић,
председник.

Кбр. 439 ex 1893.

106 1-3

ЕДИКТ.

Услед бракоразводне тужбе Катице Влашић, становнице мошоринске, против супруга јој Јована Мирковог, бившег становника в. кикиндског, који је незнано куда у свет отишао, овим се речени Јован Мирков позива, да у року од 60 дана конзисторији овој или лично предстане, или место свога пребивања пријави, пошто ће се у противном случају брачни спор овај и без њега по постојећим законима решити.

Из конз. седнице држане у Темишвару 16. (28.) јуна 1893. год.

Конзисторија епарх. темишварске.

Ad C. O. 1443./502. ex 1893.

98 1-3

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења места актуара саборског одбора, овим се отвара стечај.

Годишња плата актуарова јесте 900 фор. а. вр. и 150 фор. а. вр. у име станарине, а изабрани актуар поставља се за таковога за сада у привременом својству.

Који ово место желе получить, имају своје правничко оспособљење и вештину у састављању списа на српском, мађарском и немачком језику исеказати.

Молбенице треба да се поднесу саборском одбору у Карловцима у току од четири недеље дана, рачунајући од дана првог уврштења овога стечаја.

У Карловцима 1. (13.) јула 1893.

Председништво саборског одбора.

C. O. 1564. ex 1893.

99 1-3

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења два, евентуално три стипендијска места у заклади иок. Гавре Адамовића овим се отвара стечај.

Стипендија из ове закладе износи годишње 300 фор. за ученике средњих школа, а 400 фор. за слушаоце академијских наука.

Стипендију могу получить сиромашни ученици српске народности и православне вероисповести, који су доброг владања и добро се и приљезно уче.

Сродници фондатора имају првенство.

Питомци ове закладе могу своје науке само на отачаственим заводима у Угарској и Хрватској и Славонији слушати, а само с дозволом високе кр. уг. владе могу се и у иноземству учити.

Молитељи имају своје, крштеним писмом, школском сведоџбом, сведоџбом сиромаштва и лечничком сведоџбом о томе, да су здрави, обложене молбенице саборском одбору у Карловцима до 19. (31.) августа т. г. поднети.

У Карловцима 1. (13.) јула 1893.

Председништво саборског одбора.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

103 1—3

СТЕЧАЈ.

Потписана српско-православна црквено-школска општина, потребује за своју школу једног *учитеља*. Плата је ипонема 300 фор. у готовом, слободан стан са баштом и огревом и 60 фор. а. вр. за перовођство у одборским седницама.

Рок је стечају до 15. августа о. г.

Натецатељи дужни су својој молби приложити и сведоцбу своје политичне власти.

Пурчић, 1. јулија 1893.

Српско-православна црквено-школска општина.

105 1—1

ОГЛАС.

Срп. православна црквено-школска општина у *Новоме Саду* потребује *65 хвати храстових дрва*. Позивају се сви, који би вољни били, да ову потребу подмире, да своје писмене понуде поднесу потписаној општини најдаље до 19. (31.) јула ове године.

У *Новоме Саду* 23. јуна (5. јула) 1893.

Српска православна црквено-школска општина.

С. О. 1565. ex 1893.

100 1—3

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења стипендијског места за струку *трговачку*, а евентуално и оног за струку *обртничку у заклади Петровић-Харишевој*, овим се расписује стечај.

Стипендија износи годишње 300 фор. а. вр.

Стипендију из ове закладе могу добити само младићи српске народности и источно-православне вероисповести из земаља угарске круне; а изабране стипендисте моћи ће своје стипендије само на наставним заводима у земљама угарске круне, а тек изнимно и с дозволом високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе и на наставним заводима у другој половини аустро-угарске монархије или у иностранству уживати.

При једнаком својству молитеља имају првенство они, који су без имања, пред онима, који таковога поседују, а у истим околностима имају првенство пре свију сродници основатеља, пок. Марије Хариш рођ. Петровић и мужа јој пок. Григорија Хариша из Земуна.

Молитељи имају своје, кршеним писмом, лечничком сведоцбom о каламљешу богиња и стању свога здравља, школском сведоцбom о до сад свршеним наукама и најпосле сведоцбom политичне власти о своме имаовинском стању обложене молбенице *саборском одбору у Карловцима* најдаље до 19. (31.) августа т. г. поднети.

У *Карловцима* 1. (13.) јула 1893.

Председништво саборског одбора.

С. О. 1566. ex 1893.

101 1—3

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења *три*, евентуално и *више* упражњених *стипендијских места у заклади пок. Ђорђа илем. Срвијског III. разреда*, појединце са 105 ф. годишње стипендије, отвара се овим стечај.

Стипендију из ове закладе може добити сваки онај српске народности и православне вероисповести ученик, који се добро учи, примерно влада, а сиромашног је стања, и навршио је 12-ту годину свога живота.

Стипендисте III. разреда ове закладе могу се с временом, ако нужну квалификацију све једнако имали буду, промаћи у више стипендијске разреде, т. ј. у II. разред са годишњом стипендијом од 157 фор. 50 новч., и I. разред са годишњом стипендијом од 210 фор., и имају у томе погледу првенство пред другима, који ту стипендију уживали нису.

Питомци ове закладе могу своје науке само на отачаственим заводима у Угарској и Хрватској и Славонији слушати, а само с дозволом високе кр. угар. владе могу се и у иностранству учити.

Молитељи имају своје, кршеним писмом, школским сведоцбама, сведоцбom сиромаштва и најпосле лечничком сведоцбom о томе, да су здрави, обложене молбенице *саборском одбору у Карловцима* најдаље до 19. (31.) августа т. г. поднети.

У *Карловцима* 1. (13.) јула 1893.

Председништво саборског одбора.

83 3—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у *Обровцу (Бачка)* с којим је скончана следећа плата и приходи: У готовом новцу 111 фор. 05 новч., 14 метер-центи жита по пијачној цени, 10 $\frac{1}{2}$ кубикметра тврдих дрва, $\frac{2}{4}$ сесије земље са припадајућим јарошем, гувно и слободан стан са баштом. На пол сесије порезу и еквивалент политична општина плаћа, а на јарош сам учитељ.

Изабраном учитељу за горњи приход спада у дужност све законом прописане предмете у школи предавати, повторну школу држати, у цркви појати и децу у појању обучавати и црквеноопштинским перо- и рачуновођом бити. Од укупа и парастоса кад позван буде, добија 50 новч.

Молбенице имају се најдаље до 20. августа по нов. кал. приносати срп. цркв.-школекој општини.

У *Обровцу* 29. јуна 1893.

Данил Перинић,
парох и управитељ.

Даша Јовин,
председник.

Душан Поповић,
перовођа.

97 1—1

О Г Л А С.

Овим се расписује *дражба* на мањак *ради мраморисања и злакења иконостаса у Буковцу, у Срему.*

По зготовљеном прорачуну целокупна радња износи 1030 фор.

Сваки дражбодатељ има 10% у име пишманлука положити.

Позивају се сви стручњаци, који иети посао подузети желе, да дана 11. (23.) јула у 8 сати пре подне у школку дворану, где ће се дражба обавити, дођу.

Ближи услови могу се сваки дан код председништва црквене општине као и на сами дан дражбе дознати.

У Буковцу 1. јулија 1893.

Председништво црквене општине.

86 3—3

Д Р А Ж Б А.

Усељд закључка црквене општине у *Јакову* (Срем) бр. 6. од 13. (25.) јунија 1893. вољна је иста своју *цркву оправљати.*

1. Поправак жбуке с поља и белење цемента цркве и торња 420 ф. — н.
2. Надозидане торња 180 ф. — н.
3. Читав кров одкрити те на $\frac{2}{3}$ новог летовања провидити 28 ф. 80 н.
4. Цели кров поново покрити са црепом уз додање $\frac{1}{2}$ новог црепа 144 ф. — н.
5. Покривање у мртву доплатак 10 ф. 80 н.
6. Жљебњаци у мртву 9 ф. 90 н.
7. Шиљак торња разградити, затим поново саставити, додање потребне нове градње оплатом и наново покривање лимом, а потоње двапут наличити, цаушал 350 ф. — н.
8. Кровна увала на саставку крова и торња од лима са наличењем и постављањем 25 ф. 20 н.
9. Набава нових шалукатора за торањ са допозорником оковом и наличењем 125 ф. — н.
10. Набава и постављање сата за торањ 250 ф. — н.

Укупно 1543 ф. 70 н.

Дражба ће се обавити на дан 4. (16.) јулија т. г. у 2 сахата после подне овде у школкој дворани.

Сваки онај подузетник, који би вољан био иети посао на себе примити, има 10% виднума положити.

Ближи услови могу се сваким даном код председништва дознати.

У Јакову 2. јулија (20. јунија) 1893.

Стеван Поповић,
председник.

102 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења *учитељског места* овим се стечај расписује.

Годишња плата је у готовом новцу 300 фор., 5 ланаца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа; за пофторну наставу 30 фор.; за перовођење 30 фор.; $1\frac{1}{2}$ хв. дрва; слободан стан од две собе, кујне с баштом; за укуп од имућних 1 фор., од осталих 50 новч.

Изабрани дужан је законом прописане предмете предавати, децу појању црквеном учити, као и при сваком богослужењу за певницом појати.

Првенство имају који се лично представе и у цркви поје. Рок пријаве 1. август т. г.

У *Сри. Кларији* (Zombolya) 1. јула 1893. г.

Школски одбор.

С Т Е Ч А Ј.

84 3—3

Српска православна црквена опћина бечка расписује стечај на место *пароха* своје новосаграђене цркве. Плата је годишња 1600 фор. у готову, а уз то ће опћина још по 200 фор. унаћивати за осигурање живота парохова, односно кашталисати их за породицу његову; — других обавеза према породици пароховој не прима опћина. Парох има слободан стан у опћинском здању, који се састоји из две собе, предсобља, кухиње и собе за чељад.

Компетенти могу бити само мирски свештеници, који знају савршено немачки.

Инструјиране молбенице ваља слати до св. Илије (20. VII., 1. VIII) о. г. на потписаног председника. (III. Hainburgerstrasse 21.)

Из скупштине српске православне црквене опћине, држане у Бечу 18. (30.) јуна 1893.

Мита Јосифовић с. р. Ђорђе Остојић с. р.
као перовођа. председник.

85 3—3

Д Р А Ж Б Е Н И О Г Л А С

На основу закључка црквене скупштине у *Ковиљ-Сент-Ивану*, расписује се дражба на мањак *ради репарације цркве, и то: за лимарски, дрводељски и зидарски посао.*

По зготовљеном прорачуну целокупна радња износи на 679 фор.

Дражба ће се одржати на дан 11. (23.) јула 1893. у два сахата после подне у српско-општ. школи.

Сваки који жели иети посао на себе примити, има 10% од извикане своте председнику пре дражбе ради сигурности у руке предати.

Ближи услови могу се после првог огласа а и на дан дражбе видети.

У *Ковиљ-Сент-Ивану* 21. јуна (3. јула) 1893. год.

Живојин Пауновић,
перовођа.

Станко Раић,
председник.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СТЕЧАЈ.

94 2-3

Срп. прав. цркв. школска општина у Српском Арадицу отвара стечај на једно *учитељско* место.

Учитељска плата је у готовом новцу годишње 400 фор., коју ће месечно у напред примати, 2 ланца ораће земље (на коју је дужан порез плаћати), 34 фор. у име школ. послужитеља, 15 фр. за писаћи прибор, слободан стан од 3 собе, са једном кујном, комором, шталом, шуном и постраном баштом.

Изабрани ће бити дужан све школском уредбом прописане предмете предавати, у цркви и ван ове појати и половину пофторне деце учити. Ако би га општина за перовођу изабрала, дужан ће бити при седници перо водити, и рачуне склапати, за које ће имати 35 фор. награде.

Компетенти нека изволе најдуже до 20. јула о. г. послати своје молбенице на доле подписаног председника.

Из одборске седнице, држане у *Срп. Арадицу* 6. јуна 1893. год.

Александар Торњански,
перовођа.

Мита Никин,
председник.

Бр. 210./ЕК. 159. ex 1893.

СТЕЧАЈ.

93 2-3

На парохију I. разреда, *Јошавицу*, у прото-пресвитерату петрињском, овим се расписује стечај.

Интеркалара нема. Рок пријавама до 26. августа (7. септембра) 1893.

Из седнице Епарх. Консесторије, држане у Плашком, 18. јуна 1893.

Михаил с. р.
Епископ.

К. бр. 415 ex 1893.

88 3-3

СТЕЧАЈ.

На парохијско место у *Немети*, са којим је склопчана годишња припомоћ од 270 ф. из Дамаскиновог фонда, за коју ће изабрани парох у тестаменту прописане дужности вршити.

Компетенти имају своје ваљано инструиране молбенице путем надлежних својих власти до 31. јулија о. г. консесторији овој поднети.

Из консест. седнице, држане у Темишвару 16. (28) јунија 1893. год.

Консесторија темишварска.

К. бр. 412 ex 1893.

87 3-3

СТЕЧАЈ.

На парохијско место у Дески овим се отвара стечај.

Компетенти имају своје инструиране молбенице путем надлежних својих власти до 31. јула о. г. консесторији овој поднети.

Из консест. седнице држане у Темишвару 16. (28) јуна 1893. год.

Консесторија темишварска.

СТЕЧАЈ.

91 2-6

На једно смрћу упражњено учитељско место III. и IV. разреда срп. вероисповедне мешовите школе у *Дероња*, овим се расписује стечај.

Годишња је плата учитељу: 300 фор. у готовом новцу, 8 катастралних јутара ораће земље и то јутро од 1600□; 2 хвата дрва за личну потребу; осим тога стан од 2 собе, кухиња, шпајз за смок, комора, подрум, шупа, штала и банта у школском здању за поврће.

Изабрани учитељ биће дужан све школском уредбом прописане дужности вршити, у цркви појати и децу у црквеном цјенију обучавати; осим тога повторну школу држати, у цркв. школским седницама перовођство држати без особите награде за то.

На ово учитељско место могу компетовати само они, који су учитељску школу у Сомбору свршили и испит из мађарског језика положили.

Рок стечају траје до 8. августа по српском о. г., када ће се и избор обавити; првенство ће имати они, који ће се општини лично пријавити.

Молбенице имају дотични компетенти месном школ. одбору до горњег рока поднети. Последња пошта Hodságh.

У *Дероња*, 24. јуна 1893. год.

Месни школски одбор.

92 2-3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на једно забавиљско место за *српско забавиште у Ст. Футогу*.

Плата је 300 ф. и 50 ф. у име станарине. Забавиља мора бити Српкиња православне вере; мора мађарским и српским језиком писмено и усмено владати и оспособљење за забавиљу имати.

Молбенице са нужним документима ваља овом школ. одбору најдаље до 25. јула о. г. послати.

Из седнице школ. одбора, држане у Ст. Футогу 8. јуна 1893.

Жарко Алексић,
перовођа.

Василије Чушић,
председник.

108 1-2

ДРАЖБА.

Овим се расписује дражба на мањак *ради зидања женске школе у Дињашу*.

Поједине радње по зготовљеном плану и трошковнику износе: 2725 фор. 17 нов.

Дражба ће се одржати дана 25. јула (6. авг.) о. г. у 11 сати пре подне.

Сваки дражбеник има 10% вадима положити. План и трошковник, могу се код подписане општине видети.

Општина задржава себи право поверења према подузимачу.

У *Дињашу*, 4. јула 1893.

Црквена општина.

110 1—3

СТЕЧАЈ.

Раписује се стечај на упражњено *учитељско место у Денги*.

Учитељска плата годишња састоји се у: готовом новцу 300 фор. (или 600 круна), 4 $\frac{1}{2}$ ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа, 12 метара дрва, 20 фор. за пероводство, слободан стан са школеком баштом. Од погребца, где позват буде, 50 н., од парастоса такође 50 нов.

Изабраном учитељу снада у дужност шк. уредбом прописане предмете предавати, у светој цркви за певницом појати, школску децу у цркв. појању обучавати.

Компетенти имају доказати да су прави Срби, оспособљени учитељи, и да су испит из мађарског језика положили. Новоизабрани учитељ наступиће своје звање 1. септембра о. г. Учитељ ће плаћу квартално примати.

Рок стечаја је 6. августа (на Преображење) кад ће се и избор обавити. Који се лично представи првенство има.

Из седнице цркв. школског одбора држане у *Денги* 24. јуна 1893. год.

Јереј Чедомил Удицки, Јоан Станковић,
адм. парохије. председник.

109 1—3

СТЕЧАЈ.

На основу закључка месне ванредне главне скупштинеке *Бечеје* од 10. (22.) јуна т. г. бр. 19., одобреног решењем Сл. ЕПШ. Одбора у Темнишвару ЕН. 164./ШО. 149. ех 1893., овим се отвара стечај на место *забавиље* на овомесном оснивајућем се српском вероисповедном забавишту.

Доходци су следећи: 1. Редовна годишња плата 360 фор., која ће се месечно у напред издавати.

2. Стан у нарави, састојећи се из две собе, кујне, стаје за дрво и тавана.

3 У име огрева забавишта и стана забавиље 60 фор.

Молитељке, које на ово место компетовати намеравају, позивају се, да своје молбенице са доказима епособности најдуже до 1. августа по стар. кал. потписаном председништву поднети изволе.

Изабр ној забавиљи ставља се у обвезу, да испит за забавиљу, — ако такав не би имала, — најдуже за две године положити има.

Наступање звања је 1. септембар по нов. кал.

Из седнице школо-управног одбора, српске православне црквено-школске општине, држане у *Чакову*, 19. јуна 1893. год.

Јован Л. Максимовић Никола Ринков с. р.,
перовоја. председник.

111 1—3

СТЕЧАЈ.

Из стипендијске закладе *баронице Еуфимије Јовићке* отвара се стечај на *једно место* за слушаоца занатлијске школе а од зидарске, столарске или тесачке (дунђерске) струке. Пети мора бити оспособљен, да изучава занатлиско-цртачку школу или технолошки музеум. Стипендија ова износи 250 *форината* (500 круна) годишње.

Рок искању траје до 28. јула (9. августа) о. г., а само ће се оне молбе узети у обзир, које дотле стигну.

Молиоци треба да приложе уз молбу ове исправе: 1. *крштеницу*, за доказ да су Срби православне вере; 2. *школску сведоџбу* од последњег течаја; 3. *лекарску сведоџбу* о здрављу; 4. *сведоџбу сиромашног стања*, као и о моралном владању.

Питомац мора слушати науку и изабрану струку на јавним заводима у земљама св. Стеванове круне. По *закладном уставу* и вољи *основачице првенство на стипендију* имају они, који су родом из *Старог Бечеја*, ако им је *ошита оцена бар добра*. И тек ако ових не буде, онда — по реду способности — долазе у обзир и други ученици, који су православни Срби а из земаља св. Стеванове круне.

Ни један питомац не сме у исто време уживати још коју стипендију.

Из црквено-одборске седнице српске православне општине у *Старом Бечеју*, 4. (16.) јула 1893 год.

Јован Михајловић, Др. Арон пл. Војновић,
перовоја. председник.

„Српски Сион“ изилази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожича у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви, рекламације и сви рукописи шаљу се г. *Сергију Шакрак-Нинићу*, уреднику „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Нешлаћева писма се не примају. — Рукописи се не враћају.